

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการและการดูแลตนเอง
ของผู้ป่วยโรคเบาหวาน

นางเรมวดี นันทสุภวัฒน์

004301

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

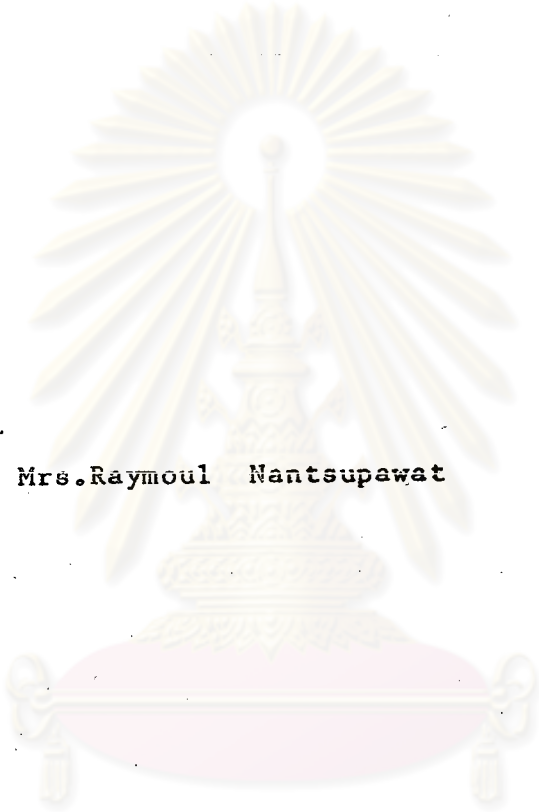
ภาควิชาพยาบาลศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2524

I 1713108X

๑

RELATIONSHIP BETWEEN SELECTED FACTORS AND
SELF-CARE PRACTICE IN DIABETIC PATIENTS

Mrs. Raymoul Nantsupawat

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Nursing Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1981

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการ และการดูแลตนเองของ
ผู้ป่วยโรคเบาหวาน

โดย

นางเรมวดี นันทศุภวัฒน์

ภาควิชา

พยาบาลศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพรัตน์ ผลาพิบูลย์

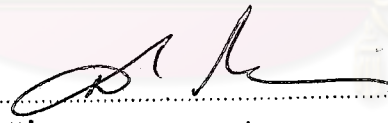
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

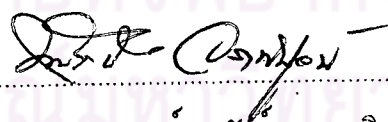
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประคิษฐ์ บุณยาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

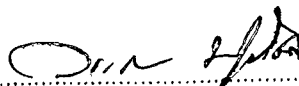
ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมคิด รักษาสัตย์)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นพรัตน์ ผลาพิบูลย์)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณ ปูณโชติ)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการและการดูแลตนเอง
ของผู้ป่วยโรคเบาหวาน

ชื่อนิสิต นางเรมวดี นันทศุภวัฒน์

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพรัตน์ วัฒนาพิบูลย์

ภาควิชา พยาบาลศึกษา สาขาการบริหารการพยาบาล

ปีการศึกษา 2523

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการ กับการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวาน จากโรงพยาบาลในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างประชากร เป็นผู้ป่วยโรคเบาหวานที่มาตรวจที่คลินิกโรคเบาหวาน แผนกผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า โรงพยาบาลศิริราช และโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์สภากาชาดไทย คัดเลือกตัวอย่างประชากรโดยวิธีเก็บตัวอย่างโดยบังเอิญ (Accidental Sampling) จำนวน 200 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ แบบสัมภาษณ์การดูแลตนเอง และแบบสัมภาษณ์ความรู้เรื่องโรคเบาหวาน นำไปหาความตรงตามเนื้อหาและความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์ในแต่ละส่วน โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา และคูเคอร์ริชาร์คสันสูตร 20 ได้ค่าความเที่ยง 0.69 และ 0.96 ตามลำดับ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ คะแนนเฉลี่ยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณพร้อมกับทดสอบค่าเอฟ (F-test) และสร้างสมการทำนายที่ดีที่สุด โดยการวิเคราะห์พหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้น ๆ (Stepwise Multiple Regression Analysis) แบบฟอร์เวิร์ดคลินคัลชัน (Forward Inclusion)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. คะแนนเฉลี่ยระดับความรู้เรื่องโรคเบาหวานของผู้ป่วยโรคเบาหวาน อยู่ใน ระดับปานกลาง
2. คะแนนเฉลี่ยระดับความสามารถในการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานมี ในระดับต่ำ
3. เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวาน
4. อายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวาน
- ✓ 5. ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรค เบาหวานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
- ✓ 6. รายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดูแลตนเองของผู้ป่วย โรคเบาหวานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
7. ระยะเวลาของการรักษามีความสัมพันธ์ทางลบกับการดูแลตนเองของผู้ป่วย โรคเบาหวานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
8. ความรู้เรื่องโรคเบาหวานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดูแลตนเองของ ผู้ป่วยโรคเบาหวานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
9. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างการดูแลตนเองกับตัวทำนายทั้ง 6 ตัว คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ของครอบครัว ระยะเวลาของการรักษา ความรู้เรื่อง โรคเบาหวาน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และกลุ่มตัวทำนายที่ดีที่สุดประกอบด้วย ความรู้ เรื่องโรคเบาหวาน (x_6) รายได้ของครอบครัว (x_4) และระยะเวลาของการรักษา (x_5) ซึ่งกลุ่มตัวทำนายนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของการดูแลตนเองได้ร้อยละ 43.69 ความ คลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนายเท่ากับ 9.193 โดยมีสมการทำนายในรูปคะแนนมาตรฐาน และคะแนนดิบดังนี้ คือ

$$z' = 0.492 z_6 + 0.194 z_4 + (-0.172) z_5$$

$$y' = 35.802 + 0.315 x_6 + 1.678 x_4 + (-1.132) x_5$$

Thesis Title : Relationship Between Selected Factors And
Self-Care Practice In Diabetic Patients

Name : Mrs. Raymoul Nantsupawat

Advisor : Assistant Professor Nopharatana Bhlapibul

Department : Nursing Education

Academic Year : 1980

ABSTRACT

The purpose of this thesis was to investigate the relationship between selected factors and self-care practice in diabetic patients. The subjects who were followed up at out patient departments in three hospitals in Bangkok Metropolis. The selected samples were 200 diabetic patients by using an accidental sampling. The questionnaire was developed by the researcher which divided in two parts; the self-care practice and knowledge about diabetic disease. The instrument was tested for content validity, and Cronbach's alpha coefficient and Kuder Richardson 20 were used to investigate reliability which were 0.69 and 0.96.

The data was analysed by using various statistical methods such as : percentage, mean, Pearson's product moment correlation coefficient method, the multiple correlation coefficient, the F-test and stepwise multiple regression analysis.

The Major findings :

1. The mean score of knowledge about diabetic disease in diabetic patients was at the middle level.
2. The mean score of ability in self-care practice in diabetic patients was at the low level.
3. There was no relationship between sex and self-care practice in diabetic patients.
4. There was no relationship between age and self-care practice in diabetic patients.
5. There was a positive relationship between the educational level and self-care practice in diabetic patients and was significant at the .01 level.
6. There was a positive relationship between the family income and self-care practice in diabetic patients and was significant at the .01 level.
7. There was a negative relationship between the duration of treatments and self-care practice in diabetic patients and was significant at the .01 level.
8. There was a positive relationship between the knowledge about diabetic disease and self-care practice in diabetic patients and was significant at the .01 level.

9. The multiple correlation coefficient between self-care practice and the six predictors; sex, age, educational levels, family income, duration of treatments and knowledge about diabetic disease has been analysed. The result of the multiple correlation coefficient between these six predictors with self-care practice was significant at .01 level. The self-care practice variance accounted for by the best group of predictors composed of knowledge about diabetic disease (X_6), family income (X_4) and duration of treatment (X_5) was 43.69 %, and the standard error of estimate was 9.193. The regression equations respectively in standard scores and raw scores were :

$$z' = 0.492 z_6 + 0.194 z_4 + (-0.172) z_5$$

$$Y' = 35.802 + 0.315 X_6 + 1.678 X_4 + (-1.132) X_5$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ผู้วิจัยได้รับความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์นพรัตน์ ผลาพิบูลย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณ ปุณฺณโชติ อาจารย์ที่ปรึกษาทางด้านสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ที่ได้ให้ข้อคิดและคำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนสามารถดำเนินการวิจัยได้แล้วเสร็จโดยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกสำนึกในพระคุณของท่านทั้งสองเป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ความเรียบร้อยและราบรื่นในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ยังประกอบด้วยความร่วมมืออันดีจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุเมธ วัชรชัยสุรพล และคุณโกวิท พัววิไล ผู้อำนวยการศูนย์สะกดในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ผู้อำนวยการ เจ้าหน้าที่พยาบาล และผู้ช่วยโรคเบาหวานโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า โรงพยาบาลศิริราช และโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์สภากาชาดไทย ผู้ดูแลเคราะหในการรวบรวมข้อมูล นอกจากนี้ยังมีผู้ร่วมงานหลายท่าน และคุณอุคม นันทศุภวัฒน์ ผู้ให้การสนับสนุน แนะนำตลอดจนเป็นกำลังใจในการวิจัย คุณสุนัย จำเริญสุข และคุณวงษ์เคื่อน ประกอบทอง ผู้ช่วยเหลือในการจัดทำรูปเล่ม ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งต่อทุกท่าน ที่ได้กล่าวนามมาแล้ว พร้อมทั้งขอถือว่าทุกท่านมีส่วนร่วมในความสำเร็จ และคุณประโยชน์อันเกิดจากการวิจัยครั้งนี้โดยทั่วกัน.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เรมวดี นันทศุภวัฒน์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฅ
รายการตารางประกอบ.....	เส

บทที่

1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
	ปัญหาของการวิจัย.....	7
	สมมติฐานของการวิจัย.....	8
	ขอบเขตของการวิจัย.....	13
	ข้อตกลงเบื้องต้น.....	13
	คำจำกัดความที่ใช่ในการวิจัย.....	13
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	14
2	วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	44
	กลุ่มตัวอย่างประชากร.....	44
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	44
	การหาความตรงตามเนื้อหา.....	47
	การหาความเที่ยง.....	48
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	48
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
5	สรุปผล อภิปราย และขอเสนอแนะ.....	81
	สรุปผลการวิจัย.....	82
	การอภิปรายผล.....	85
	ขอเสนอแนะ.....	97
	บรรณานุกรม.....	100
	ภาคผนวก.....	108
	ภาคผนวก ก.	109
	ภาคผนวก ข.	114
	ภาคผนวก ค.	122

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ประวัติผู้เขียน.....	134

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนผู้ป่วยจำแนกตามเพศ.....	58
2	จำนวนผู้ป่วยจำแนกตามอายุ.....	59
3	ชนิดของโรคเบาหวานจำแนกตามอายุ.....	60
4	จำนวนผู้ป่วยจำแนกตามระดับการศึกษา.....	61
5	จำนวนผู้ป่วยจำแนกตามสภาพสมรส.....	62
6	จำนวนผู้ป่วยจำแนกตามอัตรารายได้ของครอบครัวต่อเดือน.....	63
7	จำนวนผู้ป่วยจำแนกตามระยะเวลาของการรักษาโรคเบาหวานจากแพทย์ แผนปัจจุบัน.....	64
8	จำนวนผู้ป่วยหญิงจำแนกตามจำนวนครั้งของการคลอด ในจำนวนผู้ป่วย 132 คน.....	65
9	จำนวนของผู้ป่วยจำแนกตามการเคยหรือไม่เคยของการแท้งบุตร และการ คลอดบุตรแล้วออกมาตาย.....	66
10	จำนวนผู้ป่วยที่มีและไม่มีเครือญาติเป็นโรคเบาหวาน.....	67
11	จำนวนผู้ป่วยที่เคยและไม่เคยเป็นสมาชิกสมาคมโรคเบาหวาน.....	67
12	จำนวนผู้ป่วยที่ได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการดูแลตนเองจำแนกตามแหล่งที่ได้ รับ.....	68
13	จำนวนผู้ป่วยจำแนกตามอายุบุตรคนสุดท้าย.....	65
14	ลักษณะความรู้สึกลงทางเพศของผู้ป่วยชาย จำนวน 63 คน.....	70
15	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความรู้เรื่องโรคเบาหวาน และการดูแลตนเอง.....	71

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
16	ระดับความรู้และระดับความสามารถในการดูแลตนเองของผู้ป่วยจำแนกตามเกณฑ์ประเมินที่ได้กำหนดไว้.....	72
17	ระดับความรู้จำแนกตามสมาชิกสมาคมโรคเบาหวานกับผู้ป่วยที่ไม่เคยเป็นสมาชิกสมาคมโรคเบาหวาน.....	73
18	ระดับความสามารถในการดูแลตนเองจำแนกตามสมาชิกสมาคมโรคเบาหวานกับผู้ป่วยที่ไม่เคยเป็นสมาชิกสมาคมโรคเบาหวาน.....	74
19	เมตริกสหสัมพันธ์ระหว่างตัวทำนายกับตัวทำนาย และตัวทำนายกับตัวเกณฑ์ (ตัวทำนายคือปัจจัย 6 ตัว).....	75
20	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างการดูแลตนเองกับตัวทำนาย 6 ตัวที่เพิ่มเข้าไปทีละตัว รวมทั้งค่า เอฟ ที่ใช้ทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ.....	77
21	ตัวทำนายที่ดีที่สุดที่ใช้ในการทำนายการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวาน	79